

Laki

sähkömarkkinalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sähkömarkkinalain (588/2013) 25, 57, 57 a, 63, 69 ja 69 a §, sellaisina kuin niistä ovat 57, 57 a, 69 ja 69 a § laissa 1430/2014,
muutetaan 2 §, 3 §:n 5, 11, 21, 26, 29—31, 33 ja 36 kohta, 7 §:n 1 momentti, 12 §, 20 §:n 1 momentti, 24 b, 26, 30, 33, 35, 43, 45, 46, 53 a ja 62 §, III osan ja 7 luvun otsikko, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68, 75 e, 84 ja 86 §, 93 §:n 4 momentti, 102, 114 ja 115 §,
sellaisina kuin niistä ovat 2 § osaksi laissa 1021/2020, 3 §:n 36 kohta, 20 §:n 1 momentti, 24 b ja 53 a § laissa 1430/2014, 45 § osaksi laissa 590/2017, 62 § laeissa 590/2017 ja 287/2018, 75 e § laissa 108/2019 sekä 114 § laeissa 590/2017 ja 849/2019, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1430/2014, 108/2019, 730/2021 ja 891/2021 uusi 4 a, 21 a—21 d, 26 a, 27 b, 27 c, 30 a—30 d, 32 a ja 37—39 kohta, lakiin uusi 20 a, 21 a—21 c, 23 a, 29 b, 39 a, 42 a, 52 a, 56 a, 61 a, 65 a ja 68 a §, 10 a luku ja 74 a §, 87 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 108/2019 ja 695/2022, uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 13 a luku seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan sähkömarkkinoihin, sähkön tuotantoon, tuontiin, vientiin ja toimitukseen sekä sähkönsiirtoon ja -jakeluun. Tämän lain II osan sekä 7 ja 12 luvun säännöksiä ei sovelleta puolustushallintoon eikä Puolustuskiinteistöihin.

Tämän lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä sovelletaan luvanvaraista sähköverkkotoimintaa harjoittavaan elinkeinonharjoittajaan, jolla on hallinnassaan Suomessa sijaitsevaa sähköverkkoa, jollei Energiavirasto ole päätöksellään vapauttanut verkonhaltijaa luvanvaraisuudesta.

Tämän lain vähittäismyyjää koskevia säännöksiä sovelletaan sähkötoimittajaan, joka toimittaa sähköä jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille, jollei jäljempänä toisin säädetä.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

4 a) *yhteenliitetyllä verkolla* yhdellä tai useammalla yhdysjohdolla toisiinsa liitetyjä sähköverkkoja;

5) *liittymisjohdolla* yhtä sähkönkäyttöpaikkaa tai energiavarausta taikka yhtä tai useampaa voimalaitosta varten rakennettua sähköjohtoa, jolla liittyjä tai liittyjät liitetään sähköverkkoon;

11) *sähkötoimituksella* sähkön myyntiä asiakkaille tai jälleenmyyntiin;

21) *sähköalan yrityksellä* luonnollista tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: sähkön tuotanto, siirto, jakelu, aggregointi, kulutusjousto, energian varastointi, toimitus tai osto ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjää;

21 a) *aggregoinnilla* toimintaa, jossa yhdistetään usean verkon käyttäjän kuormia tai tuottaa sähköä myytäväksi, ostettavaksi tai huutokaupattavaksi sähkömarkkinoilla;

21 b) *itsenäisellä aggregaattorilla* aggregaattoria, joka ei ole sidoksissa asiakkaan avoimeen sähköntoimittajaan;

21 c) *energian varastoinnilla*, kun on kyse sähköverkosta, sähkön loppukäytön siirtämistä sen tuottamisen jälkeiseen ajankohtaan tai sähköenergian muuntamista sellaiseen energiamuotoon, jota voidaan varastoida, tällaisen energian varastointia ja tällaisen energian myöhempää muuntamista sähköenergiaksi tai käyttöä toisena energiankantajana;

21 d) *energiavarastolla* ja *sähkövarastolla*, kun on kyse sähköverkosta, paikkaa, jossa energiaa varastoidaan;

26) *tasesähköllä* sähköenergiaa, jota järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen kuuluvia tehtäviä hoitava yksikkö (*tasesähköyksikkö*) käyttää sähköjärjestelmän tasapainotukseen;

26 a) *tasehallinnalla* kaikilla aikaväleillä toteutettavia kaikkia toimia ja prosesseja, joilla järjestelmävastaava kantaverkonhaltija jatkuvasti varmistaa, että sähköjärjestelmän taajuus pysyy etukäteen määritellyllä stabiilisuusalueella ja että vaaditun laadun edellyttämää reservien määrää noudatetaan;

27 b) *lisäpalvelulla* siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavaa palvelua, mukaan lukien tasehallintapalvelut ja taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut, ei kuitenkaan siirtoarajoitusten hallintaa;

27 c) *taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla* palvelua, jota kantaverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija käyttää sähköverkon normaalin tilan säilyttävään jännitteen säätöön, nopeaan loisivirran syöttöön, inertiaan verkon vakautta varten paikallisesti, oikosulkuvirtaan, pimeäkäänistysominaisuuteen ja saarekekäyttöominaisuuteen;

29) *omistussuhteessa olevalla yrityksellä* tietuentyypisten yritysten vuositilinpäätöksistä, konsernitilinpäätöksistä ja niihin liittyvistä kertomuksista, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/43/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/34/EU 2 artiklan 12 alakohdassa määritellyjä sidosyrityksiä ja samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;

30) *joustolla* verkkoon syötetyn sähköenergian tai kuorman muutosta vastauksena markkinasignaaleihin tai vastauksena joko yksin tai aggregoinnin välityksellä tehdyn tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee verkkoon syötetyn tai sieltä otetun sähkön määrän muutosta ylös- tai alaspäin;

30 a) *kulutusjoustolla* loppukäyttäjän kuorman muutosta verrattuna tämän tavanomaisiin tai senhetkisiin kulutustapoihin vastauksena markkinasignaaleihin, aikasidonnaisiin sähkön hintoihin tai kannustaviin maksuihin, tai vastauksena loppukäyttäjän joko yksin tai aggregoinnin välityksellä tekemän sellaisen tarjouksen hyväksymiseen, joka koskee kysynnän vähentämisen tai lisäämisen myymistä tiettyyn hintaan tietojen ilmoittamisesta energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011 8 artiklan 2 ja 6 kohdan täytäntöönpanemiseksi annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1348/2014 2 artiklan 4 alakohdassa määritellyillä järjestäytyneillä markkinoilla;

30 b) *siirtoarajoituksella* tilannetta, jossa kaikkia sähkömarkkinoiden osapuolten pyyntöjä, jotka koskevat kaupankäyntiä verkkoalueiden välillä, ei voida täyttää, koska ne vaikuttaisivat

merkittävästi fyysisiin virtauksiin verkkoelementeissä, jotka eivät pysty välittämään kyseisiä virtauksia;

30 c) *kiinteällä verkkokomponentilla* verkkokomponenttia, joka on kanta- tai jakeluverkon yhtenäinen osa, energiavarasto mukaan lukien, ja jota käytetään ainoastaan kanta- tai jakeluverkon varman ja luotettavan toiminnan varmistamiseen ja jota ei käytetä valtakunnalliseen tasehallintaan eikä siirtorajoitusten hallintaan;

30 d) *latauspisteellä* rajapintaa, jolla voidaan ladata yksi sähköajoneuvo kerrallaan tai vaihtaa yhden sähköajoneuvon akku kerrallaan;

31) *energiatehokkuudella* suoritteen, palvelun, tavaran tai energian tuotoksen ja energiapainoksen välistä suhdetta;

32 a) *dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksella* sähköntoimittajan ja loppukäyttäjän välistä sähköntoimitussopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivänväliset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;

33) *sähköjohdannaisella* rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan C osan 5, 6 tai 7 kohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä, jonka kohde-etuus on sähkö;

36) *sähkömarkkinoilla* sähkön markkinoita, OTC-markkinoita ja sähköpörssiä, joilla käydään kauppaa sähköenergiasta, sähköntuotannon kapasiteetista, tasehallintapalveluista, lisäpalveluista tai fyysisesti selvitettävistä termeineistä kaikilla aikaväleillä;

37) *sähkömarkkinoiden osapuolella* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka sähkömarkkinoilla ostaa, myy tai tuottaa sähköä, harjoittaa aggregointia tai kulutusjoustoja tai tarjoaa energian varastointipalveluja taikka antaa mainittuun kaupankäyntiin liittyviä toimeksiantoja;

38) *vaihtomaksulla* sellaista maksua tai sakkoa taikka sopimuksen irtisanomismaksua sähköntoimittajan tai aggregointia harjoittavan sähkömarkkinoiden osapuolen vaihtamisen johdosta, jonka sähköntoimittaja, aggregointia harjoittava osapuoli tai verkonhaltija voi veloittaa suoraan tai välillisesti asiakkailta;

39) *laskutustiedoilla* tietoja, jotka esitetään loppukäyttäjän laskussa, ei kuitenkaan maksu-kehotusta.

7 §

Kantaverkonhaltijaa koskevat lisävaatimukset

Hakijan, joka hakee kantaverkonhaltijan sähköverkkolupaa, on 6 §:ssä säädettyjen vaatimusten lisäksi omistettava Suomessa sijaitseva kantaverkko ja täytettävä 5 luvussa säädetyt vaatimukset kantaverkonhaltijan riippumattomuudesta. Riippumattomuuden on oltava varmennettu 5 luvussa ja sähkön sisämarkkinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943, jäljempänä *sähkökauppa-asetus*, 51 artiklassa säädetyin menettelyin mukaisesti.

12 §

Eräiden rajayhdysjohtojen vapauttaminen sähköverkkoluvasta

Energiavirasto voi yksittäistapauksessa määräajaksi sallia sähköverkkotoiminnan harjoittamisen ilman sähköverkkolupaa, jos verkonhaltijalle on myönnetty sähkökauppa-asetuksen 63 artiklan mukainen poikkeuslupa. Vapautus voidaan myöntää enintään mainitun artiklan mukaisen poikkeusluvan voimassaoloajaksi. Vapautusta ei saa siirtää toiselle.

Vapautuksen saaneeseen verkonhaltijaan ei sovelleta tämän lain verkonhaltijaa koskevia säännöksiä. Energiavirasto voi kuitenkin luvanvaraisuudesta vapauttamista koskevassa päätöksessään asettaa ehtoja, jotka koskevat verkkoon pääsyä kysymyksessä olevassa rajayhdysjohdossa sekä käyttöturvallisuutta. Verkkoon pääsyä koskevat ehdot voivat liittyä:

- 1) siirtokapasiteetin jakamiseen;
- 2) ylikuormituksesta aiheutuvien tulojen jakamiseen;
- 3) rajayhdysjohdon käyttäjiltä perittäviin maksuihin.

20 §

Liittämisvelvollisuus

Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää sähköverkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat, voimalaitokset ja energiavarastot toiminta-alueellaan. Liittämistä koskevien ehtojen ja teknisten vaatimusten tulee olla avoimia, tasapuolisia sekä syrjimättömiä, ja niissä on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus.

20 a §

Eryissä säännökset voimalaitosten ja energiavarastojen liittamisestä kantaverkkoon ja suurjännitteiseen jakeluverkkoon

Kantaverkonhaltija ja suurjännitteisen jakeluverkon haltija ei saa kieltäytyä liittämästä uutta voimalaitosta tai energiavarastoa vetoamalla käytettävissä olevassa verkon siirtokapasiteetissa myöhemmin mahdollisesti ilmeneviin rajoituksiin.

Kantaverkonhaltijan ja suurjännitteisen jakeluverkon haltijan voimalaitosten ja energiavarastojen liittämistä koskevissa ehdoissa voidaan liittymän toteuttamisen nopeuttamiseksi ja liitettävän yksikön taloudellisen tehokkuuden varmistamiseksi asettaa yleisestä liittämiskäytännöstä poikkeavia rajoituksia liittymispisteen taatulle teholle tai asettaa liittymälle toiminnallisia rajoituksia, jos liittymän toteuttaminen normaalissa aikataulussa ei ole mahdollista riittämättömän siirtokapasiteetin vuoksi tai heikentämättä verkon käyttövarmuutta. Rajoitusta ei kuitenkaan sovelleta, jos liittyjä huolehtii liittymän varmistamiseen liittyvistä kustannuksista, joiden ei voida katsoa kuuluvan 19 §:ssä säädetyn kehittämisvelvollisuuden piiriin.

21 a §

Verkkoon pääsyn järjestäminen sähköjärjestelmässä

Verkonhaltijan on järjestettävä edellytykset sille, että:

- 1) sähköverkkoon liitetyt sähkömarkkinoiden osapuolet voivat tosiasiallisesti osallistua sähkön tukku- ja vähittäismarkkinoille sekä tasehallintamarkkinoille;
- 2) verkon käyttäjä ja energiavaraston haltija voi sopia kaikista verkkopalveluista sen verkonhaltijan kanssa, jonka verkkoon on liittynyt.

Verkonhaltijan on osaltaan järjestettävä edellytykset sille, että verkon käyttäjä ja energiavaraston haltija saa asianomaiset siirto- ja jakelusopimukset tekemällä ja niihin liittyvät maksut suorittamalla oikeuden käyttää liittymispisteestään käsin koko maan sähköverkkoa ulkomaan- yhteyksiä lukuun ottamatta.

21 b §

Verkkoon pääsyn täytäntöönpano sähköverkossa

Verkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille, energiavaraston haltijoille ja asiakkaille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja käyttääkseen sitä tehokkaasti.

Verkonhaltijan tulee tehdä verkon käyttäjälle, energiavaraston haltijalle ja asiakkaalle tämän pyynnöstä tarjous sähköverkkoon liittämistä sekä sähkön siirto- ja jakelupalvelusta. Liittämistä koskevassa tarjouksessa on esitettävä liittämisen edellytyksenä olevat tekniset vaatimukset.

Jos verkkonhaltija kieltäytyy liittämistä taikka siirto- tai jakelupalvelusta, sen on annettava asianmukaiset ja merkitykselliset tiedot kieltäytymisensä syistä. Kieltäytymiseen on liitettävä tieto siitä, että verkon käyttäjällä, energiavaraston haltijalla ja asiakkaalla on halutessaan mahdollisuus saattaa asia Energiaviraston ratkaistavaksi riitojenratkaisumenettelyssä sekä Energiaviraston yhteystiedot.

21 c §

Vastuu varman, luotettavan ja tehokkaan sähköverkon käytöstä

Verkonhaltijan on huolehdittava sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä sekä siitä, että kaikki verkkonhaltijan sähköverkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön tarvittavat lisäpalvelut sekä kulutusjouston ja energiavarastojen edellyttämät palvelut ovat saatavilla.

Verkonhaltijan on tehtävä yhteistyötä ja koordinoitava toimintaansa muiden verkkonhaltijoiden kanssa verkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön varmistamiseksi sekä resurssien hyödyntämiseksi parhaalla mahdollisella tavalla. Verkonhaltijan on huolehdittava riittävien tietojen toimittamisesta sähköverkkonsa kanssa yhteenliitettyjen muiden sähköverkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn sähköverkon varma ja tehokas käyttö, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteenliitetyn sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön, koordinoitun kehittämisen ja yhteentoimivuuden varmistamisen edellyttämästä verkkonhaltijoiden välisestä tiedonvaihdosta.

23 a §

Sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankinta

Sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaehtojen on oltava puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä sekä yhteensopivia muiden verkkonhaltijoiden vastaavien ehtojen kanssa. Ehdossa on varmistettava, että kaikilla vaatimukset täyttävillä verkon käyttäjillä ja sähkömarkkinoiden osapuolilla on mahdollisuus tarjota palveluitaan verkkonhaltijoille. Ehtojen on lisäksi täytettävä kansallisten standardituotteiden asettamat vaatimukset, jos sähköverkon varman, luotettavan ja tehokkaan käytön edellyttämien tuotteiden ja palvelujen hankintaa varten on määritelty sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 6 c §:ssä tarkoitettuja kansallisia standardituotteita. Ehdot on valmistettava koordinoitusti järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja muiden verkkonhaltijoiden kanssa ja niiden valmistelussa on kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia.

Verkonhaltijan on hankittava sähköverkkoaan varten tarvittavat taajuuteen vaikuttamattomat lisäpalvelut kiinteitä verkkokomponentteja lukuun ottamatta avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti. Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää verkkonhal-

tijalle määrääjäksi poikkeuksen hankintavelvollisuudesta, jos taajuuteen vaikuttamattomien lisäpalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole verkonhaltijalle taloudellisesti tehokasta. Poikeus voidaan myöntää verkonhaltijalle 5 vuodeksi kerrallaan.

24 b §

Kulutusjousto, jousto ja kysynnänohjaustoimenpiteet verkkopalvelujen hinnoittelussa ja myyntiehtoissa

Verkkopalvelujen hinnoittelussa ei saa olla ehtoja, jotka voivat estää verkonhaltijoita tai vähittäismyymiä asettamasta sähkömarkkinoilla saataville järjestelmäpalveluja kulutusjoustoja ja kysynnänohjaustoimenpiteitä varten. Verkkopalvelujen hinnoittelussa on otettava huomioon kustannukset ja hyödyt, jotka aiheutuvat joustosta ja kysynnänohjaustoimenpiteistä.

Verkonhaltijan verkkopalvelujen myyntiehtojen on luotava edellytykset kulutusjouston osallistumiseen sähkömarkkinoille, jos osallistumisen järjestäminen on verkonhaltijan tehtävänä. Myyntiehtoissa on otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuus ja tehokkuus. Myyntiehtoissa ei saa olla ehtoja, jotka perusteetta estävät aggregaattorien tarjoaman kulutusjouston osallistumisen sähkömarkkinoille.

26 §

Sähkötoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvät verkonhaltijan suoritteet

Verkonhaltija ei saa periä erillistä maksua sähkötoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvistä suoritteistaan.

29 b §

Verkonhaltijan oikeus harjoittaa energiavarastoliiketoimintaa

Verkonhaltija ei saa harjoittaa energiavarastoliiketoimintaa.

Verkonhaltija saa 1 momentin estämättä omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää energiavarastoja, jotka ovat verkonhaltijan kiinteitä verkkokomponentteja. Energiaviraston on verkonhaltijan hakemuksesta myönnettävä verkonhaltijalle lupa omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää tällaisia energiavarastoja.

Energiavirasto voi myöntää verkonhaltijalle enintään viiden vuoden pituiseksi määrääjäksi poikkeusluvan omistaa, kehittää, hallinnoida ja käyttää muita kuin 2 momentissa tarkoitettuja energiavarastoja, jos verkonhaltija tarvitsee tällaisia energiavarastoja täyttääkseen vastuunsa sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä tai, jos kantaverkonhaltija tarvitsee tällaisten energiavarastojen tuottamia taajuuteen vaikuttamattomia lisäpalveluja täyttääkseen vastuunsa sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä. Poikkeuslupa voidaan myöntää, jos:

1) verkonhaltija ei ole voinut hyväksyä verkonhaltijan järjestämässä avoimessa, läpinäkyvässä ja syrjimättömässä tarjouskilpailussa, jonka ehdot Energiavirasto on vahvistanut ennen tarjouskilpailun aloittamista, tällaisten energiavarastojen palvelujen tuottamisesta tehtyjä tarjouksia tai jos palvelujen tuottamisesta ei tarjouskilpailussa ole saatu kohtuullisiin kustannuksiin perustuvia ja oikea-aikaisia tarjouksia;

2) mainittuja energiavarastoja ei käytetä sähkön hankintaan tai toimitukseen sähkömarkkinoilla; ja

3) poikkeus on tarpeen, jotta verkonhaltija voi huolehtia sähköverkkonsa varmasta, luotettavasta ja tehokkaasta käytöstä.

Energiaviraston on toteutettava 3 momentissa tarkoitettua poikkeuslupa saaneen verkonhaltijan vastuualueella ennen poikkeuslupa päätymistä julkinen kuuleminen momentissa tarkoitettujen energiavarastojen palvelujen saatavuudesta sen selvittämiseksi, onko energiavarastojen palveluja riittävästi saatavilla ja onko muilla osapuolilla kiinnostusta investoida tällaisiin energiavarastoihin. Julkinen kuuleminen on toteutettava 3 momentin 1 kohdan mukaisesti järjestetyn tarjouskilpailun jälkeen. Jos tarjouskilpailu ja julkinen kuuleminen Energiaviraston arvion mukaan osoittavat, että muut osapuolet kykenevät tuottamaan 3 momentissa tarkoitettujen energiavarastojen palveluja vastuualueella kustannustehokkaasti, Energiaviraston tulee velvoittaa verkonhaltija luopumaan mainituista energiavarastoistaan asteittain 18 kuukauden kuluessa poikkeuslupa päätymisestä. Luopumismenettelyyn ja verkonhaltijalle energiavarastoistaan luopumisesta määrättävään korvaukseen sovelletaan, mitä sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 24 §:ssä säädetään toimenpiteistä sähköverkkoluvan peruuttamisen johdosta.

Energiaviraston on ilmoitettava kantaverkonhaltijalle myönnetystä 2 momentissa tarkoitettua luvasta ja 3 momentissa tarkoitettua poikkeusluvasta komissiolle ja Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle. Ilmoituksen on sisällytettävä päätökseen vaikuttaneet merkitykselliset tiedot ja päätöksen perustelut.

Energiavirasto voi antaa tarkempia määräyksiä 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tarjouskilpailun järjestämisestä.

30 §

Kantaverkonhaltijan ja oikeudellisesti eriytetyn jakeluverkonhaltijan oikeus hankkia ja toimittaa sähköä

Kantaverkonhaltija ja oikeudellisesti eriytettyä jakeluverkkotoimintaa harjoittava verkonhaltija voi hankkia ja toimittaa sähköä, jos toiminnan tarkoituksena on:

- 1) sähköverkon häviöenergian hankinta;
- 2) lisäpalvelujen hankinta;
- 3) järjestelmävastuuseen kuuluvien tehtävien hoitaminen;
- 4) siirto rajoitusten hallinta;
- 5) verkon rakentamista, käyttöä ja kunnossapitoa palvelevien siirrettävien varavoimakoneiden käyttö ja niillä tuotetun sähkön toimitus verkkoon;
- 6) omakäyttö-sähkön hankinta yhteisön toimitiloihin, sähköasemille tai linkkiasemiin taikka muihin näitä vastaaviin yhteisön kohteisiin;
- 7) jakeluverkonhaltijan sähkötoimitus lakiin perustuvan velvollisuuden nojalla loppukäyttäjälle tilanteessa, jossa vähittäismyyjän toimitus on keskeytynyt myyjästä aiheutuvasta syystä.

33 §

Kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen

Edellä 32 §:ssä tarkoitettu kantaverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettava tämän pykälän ja sähkökauppa-asetuksen 51 artiklan mukaista menettelyä noudattaen. Varmentamismenettelyssä voidaan myöntää kantaverkonhaltijalle poikkeus 32 §:n 1 momentin vaatimuksista, jos kantaverkko on kuulunut 3 päivänä syyskuuta 2009 vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen ja on tehty järjestelyjä, jotka takaavat kantaverkonhaltijalle tehokkaamman riippumattomuuden kuin sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944, jäljempänä *sähkömarkkinadirektiivi*, VI luvun 3 jakson säännökset edellyttävät.

Kantaverkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle kaikista suunnitelluista liiketoimista ja muista sen organisaatioon tai päätöksentekoon vaikuttavista toimenpiteistä, jotka voivat edellyttää sen uudelleenarviointia, ovatko liiketoimet tai toimenpiteet 32 §:n vaatimusten mukaisia.

Energiaviraston on aloitettava varmennusmenettely:

- 1) kun kantaverkonhaltija tekee 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen;
- 2) omasta aloitteestaan, jos sen tiedossa on, että suunniteltu muutos kantaverkon omistajien tai kantaverkonhaltijan suhteen saattaa johtaa 32 §:n vastaiseen menettelyyn tai jos sillä on syytä epäillä, että tällainen menettely on saattanut tapahtua;
- 3) Euroopan komission perustellusta pyynnöstä.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa kantaverkonhaltijan tekemän ilmoituksen tai Euroopan komission pyynnön saapumisesta. Välipäätös katsotaan tehdyksi, jos Energiavirasto ei ole antanut päätöstä tämän ajan kuluessa. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksestään Euroopan komissiolle varmentamisen saattamiseksi päätökseen sähkökauppa-asetuksen 51 artiklan mukaisessa menettelyssä. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana Euroopan komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta.

35 §

Kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentaminen kolmansista maista tulevan omistuksen osalta

Kantaverkonhaltijan riippumattomuus on varmennettava tässä pykälässä säädetyn menettelyn mukaisesti 34 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa.

Energiaviraston on tehtävä välipäätös kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamista koskevassa asiassa neljän kuukauden kuluessa kantaverkonhaltijan tekemän ilmoituksen saapumisesta. Välipäätökseen ei saa hakea erikseen muutosta. Energiaviraston on ilmoitettava viipymättä välipäätöksestään ministeriölle ja Euroopan komissiolle sekä pyydettävä ministeriöltä 36 §:ssä tarkoitettu lausunto ja Euroopan komissiolta lausunto siitä, täyttääkö kantaverkonhaltija sähkömarkkinadirektiivin 43 artiklan vaatimukset. Energiaviraston on toimitettava ilmoituksen mukana ministeriölle ja Euroopan komissiolle asian käsittelyn kannalta merkitykselliset tiedot.

Energiaviraston on tehtävä kahden kuukauden kuluessa 2 momentissa ja 36 §:ssä tarkoitetuille Euroopan komission lausunnoille varattujen määräaikojen päättymisestä lopullinen päätöksensä kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamisesta. Energiaviraston on lopullista päätöstä tehdessään otettava Euroopan komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon. Jos Euroopan komissio ei ole toimittanut lausuntoaan säädettyssä määräajassa, katsotaan, ettei sillä ole Energiaviraston välipäätöksen johdosta huomautettavaa.

Energiaviraston on annettava kielteinen ratkaisu kantaverkonhaltijan riippumattomuuden varmentamiseen, jos:

- 1) ei ole osoitettu, että kantaverkonhaltija täyttää 32 §:n vaatimukset; tai
- 2) ministeriö on antanut Energiavirastolle 36 §:n mukaisesti lausunnon, jonka mukaan sille ei ole osoitettu, että varmennuksen myöntäminen ei vaaranna energian toimitusvarmuutta kansallisesti tai Euroopan unionissa.

Energiaviraston on liitettävä ministeriön ja Euroopan komission lausunnot lopulliseen päätökseensä.

39 a §

Kantaverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnat

Kantaverkonhaltija ei saa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin kantaverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa. Tämän lisäksi kantaverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt kantaverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan muista kuin tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa säädettyistä tehtävistä sähköjärjestelmässä säädetään erikseen lailla.

42 a §

Alueelliseen koordinoitikeskukseen liittyvät tehtävät

Kantaverkonhaltijan tehtävänä on hoitaa alueelliseen koordinoitikeskukseen liittyvät kantaverkonhaltijan tehtävät, joista säädetään sähkökauppa-asetuksessa, sekä vastata alueellisten koordinoitikeskusten välisen yhteistyön ja koordinoinnin puitteiden hyväksymisestä.

Kantaverkonhaltija vastaa osuudestaan alueellisen koordinoitikeskuksen toimintaan liittyvistä kustannuksista. Kantaverkonhaltijalla on oikeus sisällyttää siirtomaksuunsa sille kuuluva osuus alueellisen koordinoitikeskuksen kohtuullisista ja asianmukaisista kustannuksista.

43 §

Sähkön tuontia ja vientiä koskevat siirtomaksut

Kantaverkonhaltijan on perittävä rajayhdysjohdon siirtomaksua verkkoonsa kolmansista maista tulevasta sähköntuonnista ja verkostaan kolmansiin maihin lähtevästä sähköviennistä, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä velvoitteista tai kantaverkonhaltijan tekemistä, vastaavuuksiin sähköjärjestelmän toimintavarmuuteen ja tehokkuuteen sekä markkinaedellytyksiin perustuvista sopimuksista muuta johdu.

45 §

Järjestelmävastuu

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa Suomen sähköjärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta siten, että sähköjärjestelmä toimii luotettavasti ja varmasti sekä huolehtii valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen kuuluvista tehtävistä ja valtakunnallisesta taseselvityksestä tarkoituksenmukaisella ja sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla (*järjestelmävastuu*). Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää sähköverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että sähköjärjestelmä ja järjestelmävastuun piiriin kuuluvat palvelut toimivat luotettavasti, varmasti ja tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille voidaan turvata. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on tehtäviään hoitaessaan otettava huomioon alueellisten koordinoitikeskusten koordinoituidet toimet ja suositukset siten kuin sähkökauppa-asetuksessa säädetään.

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja voimalaitosten, energiavarastojen ja kuormien sekä sähköverkkojen liittämiseksi sähköjärjestelmään sekä sähköjärjestelmän ja siihen liitettyjen voimalaitosten, energiavarastojen, kuormien ja sähköverkkojen käyttämiseksi. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksissa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta

annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on kestoaltaan rajoitetuksi ajaksi oikeus rajoittaa sähkön siirtoa tai keskeyttää se kokonaan, kun se on välttämätöntä sähköjärjestelmässä ilmenevien häiriöiden poistamiseksi tai niiden hallitsemiseksi. Järjestelmävastaavalla kantaverkonhaltijalla on oikeus sähköjärjestelmän käyttövarmuuden ollessa uhattuna ohjata sähköjärjestelmään liitettyä sähkön käyttöä, tuotantoa, tuontia ja vientiä ottamalla huomioon yhteiskunnan yleiset elintärkeät tarpeet, mahdolliset viranomaismääräykset, voimassa olevat tehopulan hallintaa ja häiriöiden selvittämistä koskevat suunnitelmat ja velvoitteet sekä vallitsevat olosuhteet. Rajoitusta tai ohjaustoimenpidettä saa kussakin tapauksessa pitää voimassa niin kauan kuin se on välttämätöntä sähköjärjestelmän palauttamiseksi normaalitilaan.

Tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteuttamistavasta ja sisällöstä voidaan antaa ministeriön asetuksella.

46 §

Valtakunnallinen tasehallintavastuu

Järjestelmävastaava kantaverkonhaltija vastaa koko ajan käynnissä olevasta sähköntuotannon ja -kulutuksen välisen hetkellisen tasapainon ylläpitämisestä vastuualueellaan (*valtakunnallinen tasehallintavastuu*). Valtakunnalliseen tasehallintavastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit, jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Valtakunnallisen tasehallintavastuun hoitamiseen tarvittavan tasesähkön ja tasehallintakapasiteetin hankinta- ja kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä sähkömarkkinoiden osapuolille, niiden on perustuttava markkinapohjaisiin menettelyihin, eikä niissä saa olla perusteettomia tai sähkökaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdossa on kuitenkin otettava huomioon sähköjärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja oton tasapainottamiseksi ja luotava edellytykset kulutusjouston, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan sähkön tuottajien, energiavarastojen haltijoiden ja aggregaattorien osallistumiseen tasehallintamarkkinoille.

52 a §

Joustopalvelujen käyttö jakeluverkossa

Jakeluverkonhaltijan on mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä joustopalveluja jakeluverkkonsa käytön ja kehittämisen tehostamiseksi sekä siirtorajoitusten hallitsemiseksi vastuualueellaan tai vastuualueensa rajojen yli tapahtuvissa siirroissa. Jakeluverkonhaltijan on hankittava joustopalvelut avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti. Joustopalvelujen hankintaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä joustopalvelujen tuottajille eikä niissä saa olla perusteettomia tai kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Joustopalvelujen hankintaehtojen on edistettävä energiatehokkuustoimenpiteiden toteuttamista ja kustannustehokkuutta. Ehdot on julkaistava.

Jakeluverkonhaltijan tulee julkaista riittävät tiedot jouston tarpeesta sekä hankitusta ja aktiivista joustokapasiteetin määrästä.

Energiavirasto voi hakemuksesta myöntää jakeluverkonhaltijalle poikkeuksen 1 momentissa tarkoitettua hankintavelvollisuudesta, mikäli joustopalvelujen markkinapohjainen hankinta ei ole taloudellisesti tehokasta, tai jos se johtaisi vakaviin markkinoiden vääristymiin tai lisäisi siirtorajoituksia.

53 a §

Pienimuotoisen sähköntuotannon ja tehokkaan yhteistuotannon liittäminen jakeluverkkoon

Jakeluverkonhaltijalla on oltava yleiset ja helposti sovellettavissa olevat menettelytavat pienimuotoisen sähköntuotannon ja energiatehokkuuslain (1429/2014) 3 §:n 19 kohdassa tarkoitettun tehokkaan yhteistuotannon jakeluverkkoon liittämistä varten.

Jakeluverkonhaltijalla on oltava jakeluverkkoon liittämistä koskeva yksinkertainen ilmoitusmenettely, jonka mukaisesti voimalaitokset tai itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävien loppukäyttäjien ja demonstraatiohankkeiden yhdistetyt tuotantoyksiköt, joiden sähköntuotantokapasiteetti on enintään 10,8 kilowattia, liitetään jakeluverkkoon näiden tehtyä ilmoituksen jakeluverkonhaltijalle. Jakeluverkonhaltija voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta evätä pyydetyn liittämisen tai ehdottaa vaihtoehtoja liittymispistettä perustelluista turvallisuussyistä tai järjestelmän komponenttien teknisen yhteensopimattomuuden perusteella. Voimalaitos tai yhdistetty tuotantoyksikkö voidaan liittää jakeluverkkoon, jos jakeluverkonhaltija tekee myönteisen päätöksen liittämisestä tai jos tämä ei tee päätöstä liittämisestä kuukauden kuluessa ilmoituksesta.

56 a §

Jakeluverkonhaltijan verkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön liittyvien palvelujen hankintaan liittyvät maksut

Jos jakeluverkonhaltijan verkon varmaan, luotettavaan ja tehokkaaseen käyttöön liittyvien palvelujen hankintaan liittyy jakeluverkonhaltijan perimiä maksuja, tulee maksujen heijastaa niistä jakeluverkonhaltijalle aiheutuvia kustannuksia.

61 a §

Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnot

Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.

Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

62 §

Suljettua jakeluverkkoa koskevat erityissäännökset

Suljettuun jakeluverkkoon ja suljetun jakeluverkonhaltijaan ei sovelleta 23, 23 a eikä 26 a §:ää, 27 §:n 3 momenttia, 28, 29, 29 a, 29 b, 50—52, 52 a, 53, 53 a, 54—56, 56 a, 58 eikä 59 §:ää ja 61 a §:än 2 momenttia.

Edellä 24 a ja 24 b §:ää ja 27 §:n 1 ja 2 momenttia sovelletaan suljetun jakeluverkon haltijaan vain, jos Energiavirasto on vahvistanut sille sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 11 §:ssä tarkoitettut ehdot ja menetelmät.

III OSA

SÄHKÖNTUOTANTO, KULUTUSJOUSTO, SÄHKÖNTOIMITUS JA AGGREGOINTI

7 luku

Sähköntuotanto ja kulutusjousto

65 a §

Kulutusjouston osallistuminen järjestäytyneelle markkinapaikalle

Loppukäyttäjällä on oikeus tarjota järjestäytyneellä markkinapaikalla kulutusjoustoja joko itsenäisesti tai aggregaattorin välityksellä. Markkinapaikan ylläpitäjä ei saa asettaa kulutusjouston järjestäytyneelle markkinapaikalle pääsyyllä ehtoja, jotka perusteettomasti syrjivät kulutusjoustoja sähköntuotantoon verrattuna.

Loppukäyttäjän on korvattava vuorokausimarkkinalla, päivän sisäisellä markkinalla tai tasehallintamarkkinalla itsenäisesti toteuttamansa kulutusjouston aktivoinnin aikana aiheutuneet kustannukset avoimelle toimittajalleen tai tasevastaavalleen. Loppukäyttäjän itsenäisesti aktivoiman kulutusjouston aiheuttama tasepoikkeama on oikaistava loppukäyttäjän avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseessa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määrittää 2 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmä. Laskentamenetelmän tulee perustua loppukäyttäjän itsensä aktivoiman kulutusjouston energiavaikutukseen loppukäyttäjän avoimen toimittajan tai tämän tasevastaavan sähkötaseeseen sekä viitehintaan, joka voi vaihdella markkinapaikoittain. Laskentamenetelmän on oltava sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolinen ja syrjimätön, eikä se saa estää loppukäyttäjän itsensä tarjoaman kulutusjouston mahdollisuutta osallistua 2 momentissa tarkoitetuille markkinoille.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmän vahvistamisesta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ennen laskentamenetelmän toimittamista vahvistettavaksi kuultava asiaankuultavia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia. Vahvistettu laskentamenetelmä on julkaistava.

Tarkempia säännöksiä loppukäyttäjän itsenäisesti tarjoaman kulutusjouston todentamisesta ja kulutusjouston huomioimisesta taseselvityksessä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) aktivoitujen kulutusjousten määrän todentamista;
- 2) perusuran tai perusurien määrittämistä;
- 3) kulutusjousten huomioimista taseselvityksessä;
- 4) sähkötaseiden oikaisua;
- 5) taloudellisen korvauksen maksamista.

67 §

Toimitusvelvollisuus

Vähittäismyyjän, jolla on toimitusvelvollisuus, on tarjottava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja muille loppukäyttäjille näiden tarpeisiin sopivia erilaisia sähkönmyyntisopimuksia. Tarjottavat sähkönmyyntisopimukset eivät saa olla yksinomaan dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia ja muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvia sähkönmyyntisopimuksia. Vähittäismyyjällä on oltava julkiset vähittäismyyntiehdot ja -hinnat tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkönmyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia, syrjiviä tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Vähittäismyyntihinnat tai hinnanmääräytymisperusteet on esitettävä helposti ja selkeästi verrattavalla tavalla.

Energiavirasto voi määrätä tässä pykälässä tarkoitettua vähittäismyyjän toimittamaan sähköä 2 momentissa tarkoitetuilla ehdoilla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille.

68 §

Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän ilmoitukset Energiavirastolle

Edellä 67 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyjän tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitettua myyntiehdot ja -hinnat tai, jos kysymyksessä on dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimus tai muu muuttuvaan suureeseen perustuva sähkönmyyntisopimus, hinnanmääräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa.

Energiavirasto voi antaa tarkemmat määräykset, mitä myyntiehtoihin ja -hintoihin tai hinnanmääräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

68 a §

Vähittäismyyjän velvollisuus tarjota dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia

Vähittäismyyjän, joka toimittaa sähköä yli 200 000 loppukäyttäjälle, on tarjottava dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on liitetty jakeluverkkoon ja on varustettu dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksen edellyttämän mittaustarkkuuden täyttävällä mittauslaitteistolla. Lisäksi 67 §:ssä tarkoitettua vähittäismyyjän on tarjottava jakeluverkonhaltijan vastuualueella dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on liitetty kyseiseen jakeluverkkoon ja on varustettu dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksen edellyttämän mittaustarkkuuden täyttävällä mittauslaitteistolla.

10 a luku

Aggregointi

72 a §

Itsenäisen aggregaattorin aktiivimasta kulutusjoustopista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Itsenäisen aggregaattorin on korvattava vuorokausimarkkinalla, päivän sisäisellä markkinalla tai tasehallintamarkkinalla toteuttamansa kulutusjoustopista aktiivimarkkinan aikana aiheutuneet kustannukset asiakkaansa avoimelle toimittajalle tai tämän tasevastaavalle. Korvauksessa voidaan ottaa huomioon myös itsenäisistä aggregaattoreista aiheutuvat hyödyt muille sähkömarkkinoiden

osapuolille. Korvaus hyödystä ei saa kuitenkaan ylittää itsenäisen aggregaattorin aktivoiman kulutusjouoston aikana asiakkaan avoimelle toimittajalle tai tasevastaavalle aiheutuneita kustannuksia. Kulutusjouoston aktivoinnista aiheutunut tasepoikkeama on lisäksi oikaistava asiakkaan avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseessa.

Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tehtävänä on määrittää 1 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmä. Laskentamenetelmän tulee perustua itsenäisen aggregaattorin tarjoamien aggregointipalvelujen energiavaikutukseen asiakkaan avoimen toimittajan tai tasevastaavan sähkötaseeseen sekä viitehintaan, joka voi vaihdella markkinapaikoittain. Laskentamenetelmän on oltava sähkömarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolinen ja syrjimätön, eikä se saa estää itsenäisen aggregaattorin tarjoaman kulutusjouoston mahdollisuutta osallistua 1 momentissa tarkoitetuille markkinoille.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun korvauksen laskentamenetelmän vahvistamisesta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa. Järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan on ennen laskentamenetelmän toimittamista vahvistettavaksi kuultava asiaankuuluvia verkon käyttäjiä ja sähkömarkkinoiden osapuolia. Vahvistettu laskentamenetelmä on julkaistava.

Tarkempia säännöksiä itsenäisen aggregaattorin tarjoaman kulutusjouoston todentamisesta, kulutusjouoston huomioimisesta taseselvityksessä ja kulutusjouostoon liittyvän taloudellisen korvauksen maksamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Säännökset voivat koskea:

- 1) aktivoidun kulutusjouoston määrän todentamista;
- 2) perusuran tai perusurien määrittämistä;
- 3) kulutusjouoston huomioimista taseselvityksessä;
- 4) sähkötaseiden oikaisua;
- 5) taloudellisen korvauksen maksamista.

72 b §

Aggregointisopimukseen liittyvät velvollisuudet

Loppukäyttäjän aggregointisopimuksen tekeminen ei edellytä tämän verkonhaltijan tai sähköntoimittajan suostumusta.

Sähköntoimittaja ei saa asettaa loppukäyttäjille perusteettomia tai syrjiviä ehtoja tai maksuja, jotka rajoittavat aggregointisopimuksen tekemistä itsenäisen aggregaattorin kanssa.

74 a §

Sähköntoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtaminen

Verkonhaltijan, sähköntoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin tehtävänä on toteuttaa niiden vastuulla olevat sähköntoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvän markkinaprosessin mukaiset toimenpiteet viipymättä, kun asiakas pyytää sopimusehtojen mukaisesti sähköntoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin vaihtamista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset sähköntoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin vaihtamiseen liittyvästä markkinaprosessista ja siinä noudatettavista määräajoista.

75 e §

Loppukäyttäjän ja sähköntuottajan oikeus itseään koskevan tiedon hyödyntämiseen

Verkonhaltijan on luovutettava loppukäyttäjälle ja sähköntuottajalle tai näiden nimeämälle taholle jäljennös loppukäyttäjän tai sähköntuottajan omaa sähkönkäyttöä ja sähköntuotantoa

koskevista mittaus- ja kulutustiedoista, jotka verkonhaltija on kerännyt sähkökäyttöpaikan mittauslaitteistosta. Loppukäyttäjälle, jolle on asennettu etäluettava mittauslaitteisto, tai tämän nimeämälle taholle on lisäksi luovutettava loppukäyttäjän pyynnöstä tämän aiempaa sähkönkulutusta eri ajanjaksoilla kuvaavia tietoja, jotka mahdollistavat loppukäyttäjän sähkönkäyttöä koskevien yksityiskohtaisten tarkasteluiden tekemisen. Tiedot on luovutettava koneluettavassa ja helposti muokattavassa vakiotietomuodossa sähkökäyttöpaikka- tai mittauskohtaisesti.

Sähköalan yrityksen on luovutettava asiakkaanaan olevalle loppukäyttäjälle tai tämän nimeämälle taholle tiedot loppukäyttäjän sähkönsopimuksesta sekä muut tätä koskevat tiedot, joita loppukäyttäjä tarvitsee sähköntoimittajan tai aggregaattorin vaihtamiseen, kulutusjoustoan ja muihin sähköalan yritysten palveluihin.

Sähköntoimittajan ja itsenäisen aggregaattorin on pyydettyessä luovutettava asiakkaanaan olevalle loppukäyttäjälle tai tämän nimeämälle taholle loppukäyttäjän pyynnöstä jäljennös tiedoista, jotka koskevat sähköntoimittajan tai itsenäisen aggregaattorin loppukäyttäjän kuormalla toteuttamaa kulutusjousto.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetut tiedot on luovutettava loppukäyttäjälle ilman erillistä korvausta. Vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija voivat osoittaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen tietojen luovuttajaksi.

Energiavirasto voi antaa 1—3 momentissa tarkoitettujen tietojen osalta tarkempia määräyksiä:

- 1) muodosta, jossa tiedot on luovutettava;
- 2) aiempaa sähkönkulutusta ja toteutettua kulutusjousto koskevien tietojen erittelystä;
- 3) tietojen luovuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

V OSA

SÄHKÖSOPIMUKSET

84 §

Luvun soveltamisala ja määritelmät

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan liittymissopimukseen, sähköverkkosopimukseen, sähköntoimitusopimukseen, dynaamisen hinnan sähköntoimitusopimukseen ja aggregointisopimukseen. Sähköverkkosopimukseen ja sähköntoimitusopimukseen luvun säännöksiä sovelletaan kuitenkin vain, jos sopimuksen osapuolena oleva loppukäyttäjä ostaa sähköä vähittäismyyjältä pääasiassa omaan käyttöönsä. Vähittäismyyjää koskevia säännöksiä sovelletaan myös sähköntoimittajaan, joka toimittaa sähköä loppukäyttäjille kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäisen sähköverkon kautta. Dynaamisen hinnan sähköntoimitusopimukseen sekä aggregointisopimukseen ja aggregaattoriin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään sähköntoimitusopimuksesta tai vähittäismyyjästä, ellei erikseen toisin säädetä.

Tässä luvussa tarkoitetaan:

1) *liittymissopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja sähkökäyttöpaikan omistajan tai haltijan (*liittyjä*) välistä sopimusta sähkökäyttöpaikan liittämisestä nimellisjännitteeltään enintään 20 kilovoltin jakeluverkkoon; jos liittymissopimus siirretään, siirronsaajaan sovelletaan, mitä liittymisestä säädetään;

2) *sähköverkkosopimuksella* jakeluverkonhaltijan ja loppukäyttäjän välistä sopimusta, joka koskee sähkönjakelua jakeluverkon kautta, ja muuta siihen liittyvää verkkopalvelua;

3) *sähkönmyyntisopimuksella* vähittäismyyjän ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähkötoimituksesta loppukäyttäjälle;

4) *aggregointisopimuksella* aggregaattorin ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähkökäyttöpaikan kulutusjouston hyödyntämisestä aggregoimalla.

86 §

Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot

Jakeluverkonhaltijan on annettava ennen liittymissopimuksen tekemistä liittyjälle ja ennen sähköverkkosopimuksen tekemistä loppukäyttäjälle tiedot sopimukseen sovellettavista keskeisistä ehdoista sekä tarjolla olevista sopimuksen sisältöä koskevista vaihtoehdoista, kuten hinnoitteluvaihtoehdoista. Vähittäismyyjän on annettava ennen sähköntoimitusopimuksen ja aggregaattorin ennen aggregointisopimuksen tekemistä vastaavat tiedot loppukäyttäjälle.

Liittyjälle ja loppukäyttäjälle on annettava ainakin seuraavat tiedot:

- 1) palveluntarjoajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) tarjottu suoritus tai palvelu ja sen laatu sekä liittymissopimuksen kysymyksessä ollessa liittymän toimitusaika;
- 3) sopimuksen mukaiseen suoritukseen tai palveluun liittyvät mahdolliset ylläpitopalvelut;
- 4) menetelmät, joiden kautta liittyjä tai loppukäyttäjä saa tietoja sopimukseen tai siihen liittyviin ylläpitopalveluihin sovellettavista maksuista;
- 5) sopimuksen voimassaoloaika sekä sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot;
- 6) sovellettavat vahingonkorvaukset ja muut hyvitykset, jos suorituksen tai palvelun laatu ei vastaa sovittua;
- 7) tiedot käytettävissä olevista valitusmenettelyistä ja riitojenratkaisumenettelyistä sekä niiden vireillepanosta;
- 8) tiedot kuluttajalle kuuluvista oikeuksista, jotka esitetään laskuissa taikka sähköalan yrityksen internetsivulla.

Vähittäismyyjän on annettava dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusta tarjotessaan loppukäyttäjälle tiedot tällaisen sopimuksen tarjoamista mahdollisuuksista, kustannuksista ja riskeistä sekä sopimuksen edellytyksenä olevista vaatimuksista mittauslaitteistolle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut tiedot on kirjattava sovituissa muodossaan sopimukseen tai vahvistusilmoitukseen. Loppukäyttäjän sopimukseen tai tälle lähetettävään vahvistusilmoitukseen on lisäksi sisällytettävä yhteenveto keskeisistä sopimusehdoista näkyvästi ja ytimekkäällä ja yksinkertaisella kielellä.

Tämän pykälän säännöksistä ei saa poiketa loppukäyttäjää koskevan sopimuksen osalta.

87 §

Sopimuksen tekeminen

Dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen solmiminen edellyttää loppukäyttäjän nimenomaista tahdonilmaisua. Vähittäismyyjä ei saa vedota ehtoon, joka ei perustu loppukäyttäjän nimenomaiseen tahdonilmaisuu.

93 §

Sopimusehtojen muuttaminen

Jakeluverkonhaltijan ja vähittäismyyjän on lähetettävä sopijapuolelleen ilmoitus siitä, miten ja mistä ajankohdasta hinnat tai muut sopimusehdot muuttuvat ja mikä on muutoksen peruste. Vähittäismyyjän ilmoituksessa on mainittava, onko loppukäyttäjällä oikeus irtisanoa sopimus. Jos perusteena on muu syy kuin lainsäädännön muutos tai viranomaisen päätös, sopimusehtojen muutos saa tulla voimaan kuluttajan osalta aikaisintaan kuukauden ja muun loppukäyttäjän osalta aikaisintaan kahden viikon kuluttua ilmoituksen lähettämisestä. Tämän momentin säännöksistä ei saa poiketa loppukäyttäjän vahingoksi.

102 §

Sähkönjakelun keskeyttäminen vähittäismyyjästä johtuvasta syystä

Jakeluverkonhaltija ei saa keskeyttää sähkönjakelua vähittäismyyjästä johtuvasta syystä, ennen kuin jakeluverkonhaltija on ilmoittanut loppukäyttäjälle sähkönjakelun keskeyttämisestä ja sen syystä. Jakeluverkonhaltijan on huolehdittava siitä, että jakeluverkkoon liitetulle kuluttajalle toimitetaan sähköä vähintään kolmen viikon ajan vähittäismyyjän toimituksen päättymisestä ja ilmoituksen lähettämisestä. Jos kuluttaja ei ole tässä ajassa solminut uutta sähkönmyyntisopimusta, jakeluverkonhaltijan on huolehdittava toimituksesta siihen asti, kunnes Energiavirasto on päätöksellään siirtänyt loppukäyttäjän sähkötoimituksen 67 §:ssä tarkoitetun toimitusvelvollisen vähittäismyyjän vastuulle. Sähkötoimitukseen sovelletaan tällöin 67 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ehtoja.

Kuluttajan on korvattava jakeluverkonhaltijalle sähkötoimituksesta aiheutuneet kohtuulliset kustannukset. Jos kuluttaja ja jakeluverkonhaltija eivät sovi korvauksesta, Energiavirasto määrää korvauksen suuruuden.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön on luovutettava Energiavirastolle 1 momentissa tarkoitetun sopimusten siirron toteuttamiseksi välttämättömät tiedot.

13 a luku

Laskutus

105 a §

Soveltamisala

Tämän luvun laskutusta koskevia säännöksiä sovelletaan vähittäismyyjään, jakeluverkonhaltijaan ja aggregaattoriin, joka toimittaa sähköä tai tuottaa tämän lain mukaisia palveluita loppukäyttäjille.

105 b §

Laskutusta koskevat yleiset vaatimukset

Loppukäyttäjän laskun ja laskutustietojen on oltava täsmällisiä, helposti ymmärrettäviä, selkeitä, ytimekkäitä ja käyttäjäystävällisiä. Laskutustiedot on esitettävä tavalla, joka helpottaa loppukäyttäjän vertailumahdollisuuksia. Loppukäyttäjän on pyynnöstä saatava selkeä ja ymmärrettävä selvitys siitä, mistä tämän lasku muodostuu.

Loppukäyttäjän on saatava laskunsa ja laskutustietonsa maksutta.

Loppukäyttäjälle on tarjottava mahdollisuus saada laskunsa ja laskutustietonsa sähköisinä.

Jos loppukäyttäjän ja sähköalan yrityksen välisessä sopimuksessa on sovittu myöhemmin tietynä ajankohtana tapahtuvasta tuotteen tai hinnan muutoksesta tai alennuksesta, on muutos ja sen voimaantulon ajankohta ilmoitettava loppukäyttäjän laskussa.

105 c §

Laskutustiedot

Loppukäyttäjän laskussa on selvästi erottuen esitettävä seuraavat laskutustiedot:

- 1) palvelutarjoajan nimi ja yhteystiedot, puhelinnumero ja sähköpostiosoite;
- 2) maksettava hinta;
- 3) laskun eräpäivä;
- 4) laskutuksen perusteena käytettävien mitattavien suureiden määrät tai, jos laskutuksen perusteena käytetään mitattavien suureiden perusteella muodostettavia yhdistettyjä suureita, tällaisten yhdistettyjen suureiden määrät laskutuskaudella;
- 5) erittely siitä, miten suorituksen tai palvelun hinta muodostuu;
- 6) suorituksen tai palvelun nimi;
- 7) loppukäyttäjän käyttöpaikkatunnus;
- 8) sopimuksen voimassaoloaika.

Loppukäyttäjän laskussa on eriteltävä toisistaan sähköenergian toimituksen osuus, verkkomaksun osuus sekä verojen, veronluonteisten maksujen ja muiden maksujen osuus. Erittelyssä on käytettävä maakaasun ja sähkön hintoja koskevista Euroopan tilastoista sekä direktiivin 2008/92/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/1952 vahvistettuja maksukomponenttien yhteisiä määritelmiä.

Jos laskutus koskee dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimusta tai muuta sähköpörssin hintaan perustuvaa sähkönmyyntisopimusta, 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu erittely suorituksen hinnan muodostumisesta voidaan ilmoittaa enintään kuukauden pituisen jakson sähkönkulutuksella painotettuna keskihintana. Loppukäyttäjälle on tällöin järjestettävä mahdollisuus tarkistaa laskutetun sähköenergian hinnan oikeellisuus sähköntoimittajan verkkosivuilla olevan asiakasportaalin kautta.

105 d §

Sähkönkäytön vertailutiedot

Kun loppukäyttäjän lasku perustuu tosiasialliseen sähkönkulutukseen tai sähköalan yrityksen suorittamaan etäluentaan, laskussa tai sen liitteenä on asetettava loppukäyttäjän saataville seuraavat tiedot:

- 1) laskutusjakson ja loppukäyttäjän edeltävän vuoden saman ajanjakson sähkönkulutuksen vertailu graafisessa muodossa;
- 2) vertailu vastaavan loppukäyttäjärühmän keskimääräisen loppukäyttäjän kanssa;
- 3) energianeuvonnan yhteystiedot, mukaan lukien verkkosivujen osoite, joilta loppukäyttäjät voi saada tietoa energiaa käyttävien laitteiden energiatehokkuutta parantavista toimenpiteistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut vertailutiedot voidaan asettaa loppukäyttäjän saataville myös verkkosivuilla. Loppukäyttäjän laskussa on tällöin annettava ohjeet, joiden avulla loppukäyttäjät saa pääsyn vertailutietoihin.

Vähittäismyyjä ja jakeluverkonhaltija voivat osoittaa sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen luovuttajaksi.

105 e §

Muut laskulla annettavat tiedot

Loppukäyttäjälle on annettava laskussa laskutustietojen lisäksi tiedot:

1) loppukäyttäjän käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä sekä riitojenratkaisuelinten yhteystiedot;

2) loppukäyttäjän sopimukseen liittyvästä mahdollisuudesta vaihtaa vähittäismyyjää ja sen vaikutuksista;

3) sähkötoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain (/) mukaisesta verkkosivustosta, jonka avulla loppukäyttäjät voivat vertailla vähittäismyyjien tarjoamia sähkötoimitussopimuksia;

4) keskitetyistä palvelupisteistä, joissa loppukäyttäjien saatavilla on tarvittavat tiedot heidän oikeuksistaan, voimassa olevasta lainsäädännöstä ja ristiriitatilanteissa käytettävissä olevista riitojenratkaisumenettelyistä.

Edellä 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetut tiedot voidaan asettaa loppukäyttäjän saataville myös verkkosivuilla. Loppukäyttäjän laskussa on tällöin annettava ohjeet, joiden avulla loppukäyttäjä saa pääsyn vertailutietoihin.

105 f §

Energiaviraston norminantovaltuus

Energiavirasto voi antaa 105 c—105 e §:ää täydentäviä tarkempia määräyksiä annettavien laskutus- ja vertailutietojen sekä muiden tietojen tietosisällöstä ja tietojen esitystavasta.

105 g §

Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan laskutuksen järjestäminen

Vähittäismyyjän loppukäyttäjälle toimittama sähkö ja loppukäyttäjän jakelupalvelu on laskutettava tosiasiallisen mitatun määrän perusteella vähintään neljä kertaa vuodessa. Muun kuin etäluettavan mittauslaitteiston osalta laskutus voi perustua loppukäyttäjän tekemään mittauslaitteiston luentaan.

Vähittäismyyjän loppukäyttäjälle toimittaman sähkö ja loppukäyttäjän jakelupalvelun laskutus saa perustua loppukäyttäjän arvioituun todennäköiseen vuotuiseseen sähkönkulutukseen perustuviin tasasuuruksiin maksueriin, jos tästä on sovittu loppukäyttäjän kanssa. Toimitettu sähkö tai jakelupalvelu on tällöin laskutettava vähintään neljä kertaa vuodessa siten, että vuotuinen kokonaislaskutus perustuu tosiasialliseen mitattuun määrään.

Laskutus saa perustua arvioituun laskutuksen perusteena olevaan mitattavaan suureeseen tai kiinteään määrään silloin, kun laskutus perustuu loppukäyttäjän lukemaan mittauslaitteistoon eikä tämä ole ilmoittanut mittarilukemaa kysymyksessä olevalta laskutuskaudelta tai jos käyttöpaikka ei ole varustettu mittauslaitteistolla. Laskutus saa perustua arvioituun laskutuksen perusteena olevaan mitattavaan suureeseen myös, jos sähköä ei ole voitu mitata mittauslaitteiston vikaantumisen vuoksi tai jos mittaus tiedot eivät ole saatavilla etäluettavan mittauslaitteiston tiedonsiirtohäiriön vuoksi.

Vähittäismyyjän on toimitettava loppulasku loppukäyttäjälle kuuden viikon kuluessa siitä, kun sähkön toimitus loppukäyttäjälle on päättynyt.

105 h §

Laskujen maksutavat

Vähittäismyyjän ja jakeluverkonhaltijan on tarjottava loppukäyttäjille erilaisia maksutapoja laskujen maksamiseen sekä joustavia järjestelyjä varsinaista laskujen maksua varten. Tarjo-

tuissa vaihtoehtoissa ei saa olla perusteettomia eikä eri asiakasryhmiä syrjiviä ehtoja. Maksutapojen ehdoissa voidaan huomioida eri maksutapojen tarjoamisesta vähittäismyyjälle ja jakeluverkonhaltijalle aiheutuvien kustannusten kohtuulliset erot.

Vähittäismyyjä saa vaatia kuluttajalta laskun maksutapana ennakkomaksua vain kuluttajaan itseensä liittyvästä erittäin painavasta syystä. Vähittäismyyjä ei saa tarjota kuluttajille ennakkomaksujärjestelmää, joka saattaa ennakkomaksujärjestelmässä olevat kuluttajat perusteettomasti tai eri asiakasryhmiä syrjivällä tavalla epäedulliseen asemaan. Ennakkomaksujärjestelmän on heijastettava riittävästi kuluttajan arvioitua todennäköistä vuotuista sähkönkulutusta.

114 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta Energiaviraston päätökseen, joka koskee tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamista tai Energiaviraston tämän lain nojalla tekemien päätösten noudattamista, säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa.

Energiaviraston 23 a, 26 a, 28, 29 b, 31, 52, 52 a, 55, 65, 67, 83 ja 102 §:n nojalla tekemään päätökseen sekä Energiaviraston päätökseen, jolla mainituissa pykälissä tarkoitettu asia on jätetty tutkimatta, saa hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Asian käsittelystä markkinaoikeudessa säädetään oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetussa laissa (100/2013).

Energiaviraston tämän lain nojalla tekemään muuhun kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Ministeriön 14 §:n nojalla tekemään päätökseen ja markkinaoikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Markkinaoikeuden päätöstä on valituksesta huolimatta noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

115 §

Energiaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Edellä 114 §:n 2 momentissa tarkoitettua Energiaviraston päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto tai hallintotuomioistuin toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2023.

Tämän lain 105 a—105 f § tulevat kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä kesäkuuta 2024. Ennen mainittujen pykälien voimaantuloa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 57, 57 a, 69 ja 69 a §:ää.

Tämän lain 29 b §:n 4 momenttia ei sovelleta kantaverkonhaltijan sellaisten akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös on tehty ennen 1 päivää tammikuuta 2024, eikä jakeluverkonhaltijan sellaisten akkuvarastojen tavanomaiseen poistoaikaan, joita koskeva lopullinen investointipäätös on tehty ennen 4 päivää heinäkuuta 2019. Tässä momentissa tarkoitettua akkuvaraston tulee täyttää lisäksi seuraavat vaatimukset:

1) akkuvarasto liitetään tai on liitetty sähköverkkoon viimeistään kahden vuoden kuluessa mainitun määräajan jälkeen;

2) akkuvarasto on integroitu verkonhaltijan sähköverkkoon;

3) akkuvarastoa käytetään yksinomaan sähköverkon käyttövarmuuden viiveettömään reaktiiviseen palauttamiseen verkon vikatapahtuman seurauksena, jos tällainen palauttamistoimenpide alkaa välittömästi ja päättyy, kun tavanomaisen ajorjestyksen muuttaminen voi ratkaista ongelman; ja

4) akkuvarastoa ei käytetä sähkön hankintaan tai toimitukseen sähkömarkkinoilla tai tasehallintaan.

Tämän lain 74 a §:n mukainen sähkötoimittajan vaihtamiseen liittyvän teknisen prosessin toteutusaika ei saa 1 päivästä tammikuuta 2026 alkaen ylittää 24 tuntia.

Tämän lain 87 §:n 4 momenttia ei sovelleta ennen lain voimaantuloa tehtyyn dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimukseen.

Helsingissä 23.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä